

รายงานการวิจัยเรื่อง

การใช้อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลาย
ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อาจารย์ธิดาทิพย์ ปานโรจน์

ได้รับทุนอุดหนุนการทำวิจัย

จากกองทุนวิจัยและสร้างสรรค์คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปี 2560

ปีที่ดำเนินการเสร็จ 2561

ชื่อโครงการภาษาไทย	การใช้อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ชื่อผู้วิจัย	อาจารย์ธิดาทิพย์ ปานโรจน์
หน่วยงานที่สังกัด	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
แหล่งทุนที่อุดหนุนการวิจัย	ทุนอุดหนุนการทำวิจัยจากเงินรายได้คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปี 2560
ปีที่ดำเนินการเสร็จ	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ศึกษาสาเหตุ และปัญหาการประกอบการในปัจจุบันของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม 3) เพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์หาความเสี่ยงในการล้มละลาย คือวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่จดทะเบียนนิติบุคคลซึ่งอยู่ระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2558 เป็นข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี ซึ่งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลงบการเงินสมบูรณ์ที่สุดที่สามารถนำมาพยากรณ์ได้จำนวน 100 ราย โดยใช้ Z-Score โมเดล ของ Altman เป็นเครื่องมือในการวิจัย และใช้การสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสาเหตุ และปัญหาการประกอบธุรกิจในปัจจุบัน รวมไปถึงแนวทางการปรับตัวของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีผลการดำเนินงานอยู่ในช่วงที่มีความเสี่ยงในการล้มละลาย ยกเว้นกลุ่มค้าปลีก – ค้าส่ง ที่มีการฟื้นตัวเล็กน้อยในช่วงที่ผ่านมา 2) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังต้องเผชิญกับสถานะที่ไม่ค่อยดี เช่น รูปแบบบัญชีที่ไม่เป็นระบบ การบริหารจัดการที่ไร้ประสิทธิภาพ ปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงิน และการเข้าสู่ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ 3) ผู้ประกอบการ SMEs ต้องพัฒนาความรู้และทักษะตามการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและพยายามเพิ่มตลาดใหม่ทั้งในและต่างประเทศเพื่อขยายโอกาสทางการตลาด

คำสำคัญ: Altman's Z-score โมเดล, การล้มละลาย, วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Project Name	Financial Ratios for Bankruptcy risk Analysis of Small and Medium Enterprises (SMEs) Performance in Prachuap Khiri Khan
Researcher	Lect. Tidathip Panrod
Department	Faculty of Management Science, Silpakorn University Phetchaburi Information Technology Campus
Research funding source	Research funds form the income of the Faculty of Management Science, Silpakorn University of the year 2015
Academic Year	2017

Abstract

The objectives of this paper were 1) to analyze the level of risk (financial distress) for SMEs performance in Prachuap Khiri Khan, 2) to study causes and problems of SMEs performance in Prachuap Khiri Khan and 3) to suggest the approach of business adjustment for these firms. The samples were 100 companies from manufacturing, service and trading groups. The research presented Altman's Z-Score Model as a research instrument, and interview for explaining a research questions.

The results found that 1) the performance of these firms stayed near distress zone except trading group that had slightly recovery, 2) SMEs firms confronted with poor status like unsystematic accounting forms, inefficiency management and inaccessibility of financial institution together with economic downtrend. 3) The SMEs entrepreneurs had to develop knowledge and skills according with business change and try to enhance the new market either domestic or international for enlarging market opportunity.

Keywords: Altman's Z-score model, Bankruptcy, SMEs

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากกลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์หลายท่านที่ให้นำเอาความรู้จากหนังสือและตำราของท่านที่ปรากฏในการอ้างอิงในส่วนต่างๆ ของการเขียนรายงานการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

อนึ่ง งานวิจัยฉบับนี้เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการวิจัยของกองทุนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และงานวิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยงานวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการทำวิจัยจากเงินรายได้คณะวิทยาการจัดการ ประจำปีงบประมาณ 2560 ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ต้องการสนับสนุนให้คณาจารย์ได้ดำเนินการทำวิจัย เพื่อให้มีผลงานวิจัยอันเป็นการสร้างองค์ความรู้ในทางวิชาการ จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

อาจารย์ธิดาทิพย์ ปานโรจน์

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
กรอบแนวคิดของงานวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแบบจำลอง Z-Score	7
2.2 ลักษณะเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)	11
2.3 ข้อมูลบริบทพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	15
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	19
3.2 ตัวแปร	19
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	20
3.4 วิเคราะห์ข้อมูล	21
4 ผลการวิจัย	

	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	22
	ตอนที่ 2 การศึกษาสาเหตุ และปัญหาการประกอบการในปัจจุบันของ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	25
	ตอนที่ 3 การเสนอแนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	29
5	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย	31
	อภิปรายผล	31
	ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย	32
	บรรณานุกรม	34
	ภาคผนวก ก ประวัติผู้วิจัย	36

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 แสดงลักษณะของSMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม พ.ศ. 2543	12
ตารางที่ 2-2 แสดงลักษณะ SMEs ที่กรมสรรพากรอาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรออกกฎหมาย	12
ตารางที่ 2-3 สรุปรูปแบบ SMEs	13
ตารางที่ 4-4 ตารางแสดงถึงสาเหตุและปัญหา พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหาของวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	26

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4-1 ระดับความเสี่ยงของกลุ่มบริการ	23
ภาพที่ 4-2 ระดับความเสี่ยงของกลุ่มผลิต	24
ภาพที่ 4-3 ระดับความเสี่ยงของกลุ่มค้าปลีก-ค้าส่ง	25

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางตอนล่าง (เป็นการแบ่งตามเขตการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หากเป็นการแบ่งภาคทางภูมิศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในอักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทยของราชบัณฑิตยสถาน ประจวบคีรีขันธ์จัดอยู่ในภาคตะวันตก) ซึ่งมีเขตแดนติดต่อกับภาคใต้ และมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่งไม่ว่าจะเป็นชายหาดต่างๆ หมู่เกาะหรือป่าเขา เป็นสถานที่ตากอากาศเก่าแก่ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ประมาณ 6,367.620 ตารางกิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เคบเป็นคาบสมุทรยาวลงไปทางใต้ แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี อำเภอกุยบุรี อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน อำเภอบางสะพานน้อย และกิ่งอำเภอสามร้อยยอด

โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ขึ้นอยู่กับภาคการพาณิชย์กรรม การเกษตร และการประมง ส่วนการทำอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนจากรายการในชุมชนของเทศบาล เช่น ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ได้แก่ การแปรรูปสินค้าต่าง ๆ เช่น สับประรดกวน สับประรดอบแห้ง มะพร้าวอบแห้ง ฯลฯ และผลิตภัณฑ์ทางการประมง ได้แก่ น้ำปลา อาหารทะเลแห้ง เช่น ปลาเค็ม กุ้งแห้ง หอยแห้ง ปลาหมึกแห้ง ปลาหมึกอบ ฯลฯ และมีผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาบ้างเล็กน้อย ตลอดจนสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่ติดตลาดของประเทศไทยอยู่ในขณะนี้ คือ เมี่ยงปลาสาบไหม (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2559) จะเห็นได้ว่าในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์นั้นนอกจากแหล่งท่องเที่ยว และอาชีพเกษตรกรรมแล้ว ยังมีการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นจำนวนมากที่กระจายไปยังหลายพื้นที่ในจังหวัด

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 21,863 ราย คิดเป็นสัดส่วน 19.53% ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันตก (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2558) โดยภาวะเศรษฐกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปัจจุบันพบว่า การส่งออก ในเดือนสิงหาคม 2559 มีการขยายตัวจากช่วงเดียวกัน 1.6% โดยสัดส่วนการส่งออกของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต่อการส่งออกรวมเท่ากับ 29.7 % โดยยังคงมีมูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอาเซียนมากที่สุด มีมูลค่า 46,794 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ประเทศจีน มีมูลค่าการส่งออก 17,778 ล้านบาท

และประเทศสหรัฐอเมริกา มีมูลค่าการส่งออก 16,965 ล้านบาท (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2559)

อย่างไรก็ตาม จากรายงานของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2559) พบว่าการจัดตั้งกิจการใหม่ในระดับประเทศมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น 8.9 % ขณะที่การยกเลิกกิจการกลับมีอัตราเพิ่มสูงถึง 42.1 % ในระยะเวลา 3 ไตรมาสแรกของปี 2559 เทียบกับปีก่อนหน้า ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย (2557) ที่พบว่า เป็นแนวโน้มของปัญหาการประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมของประเทศไทยในภาพรวม ซึ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ก็เผชิญสถานการณ์ดังกล่าวเช่นเดียวกัน

จากข้อมูลข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เกี่ยวกับสถานะประกอบการโดยใช้ แบบจำลอง Altman Z - Score (Altman, 1993) เพื่อตรวจสอบสถานะล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม แบบจำลองดังกล่าวเป็นแบบจำลองที่เหมาะสมกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากเป็นแบบจำลองที่มีการปรับเปลี่ยนตัวแปรเพื่อให้สอดคล้องกับบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยมีการเปลี่ยนตัวแปรที่ต้องใช้ราคาตลาด (Market value) เป็นมูลค่าตามบัญชี (Book value) มาแทน นอกจากการวิเคราะห์สถานะแล้วยังรวมไปถึง การเสนอแนวทางการปรับตัวให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสามารถปรับตัว และพัฒนาให้ทันกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

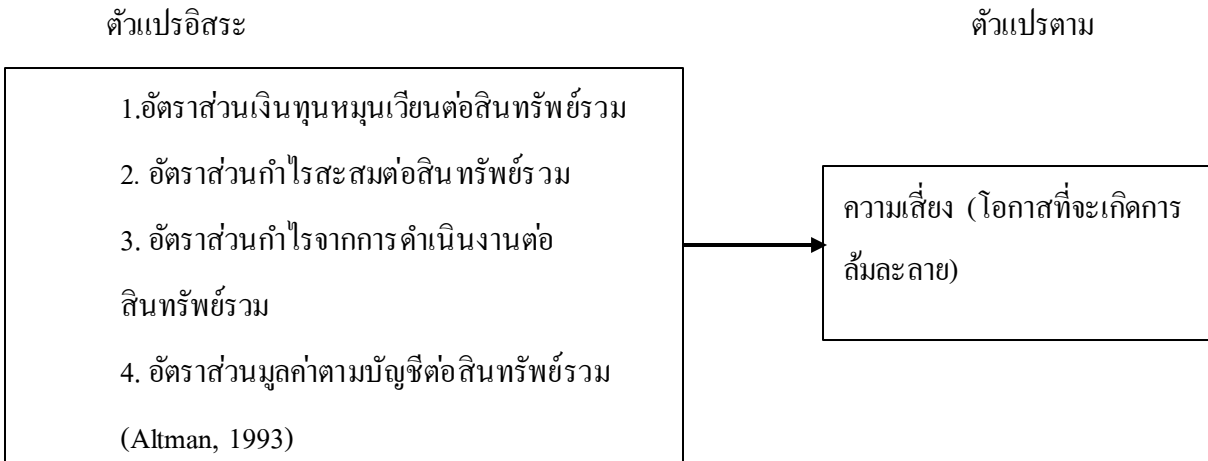
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาสาเหตุ และปัญหาการประกอบการในปัจจุบันของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาสถานะประกอบการของธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

สมมติฐาน

สถานะประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ใน
ระดับที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่จะเกิดการล้มละลาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสถานะทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์
2. ทำให้ผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ทราบถึงสาเหตุ
และปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน
3. ทำให้สามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา และแนวทางในการปรับปรุงและขยายธุรกิจของ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบจำลองทางการเงิน ร่วมกับการใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิเคราะห์สถานะประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยเครื่องมือทางการเงิน ผู้วิจัยศึกษาจากตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) คือ อัตราส่วนทางการเงินในแบบจำลอง Altman Z - Score ซึ่งประกอบด้วย
  - 1.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (Working capital to Total Assets)
  - 1.2 อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม (Retained earnings to Total Assets)
  - 1.3 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม (Earnings before Interest and Taxes (EBIT) to Total Assets)
  - 1.4 อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อสินทรัพย์รวม (Book value to Total Assets)
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความเสี่ยง ซึ่งในที่นี้หมายถึง โอกาสที่จะเกิดการล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยยังทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในพื้นที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และผู้นำกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ถึงสาเหตุและปัญหา รวมไปถึงแนวทางการปรับตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานะประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยเครื่องมือทางการเงินจำนวน 100 ราย ซึ่งมีการจดทะเบียนพาณิชย์ และจัดหางบการเงินอย่างเป็นระบบ ในเขตพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสาเหตุ และปัญหาการประกอบการในปัจจุบัน รวมไปถึงแนวทางการปรับตัวของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
2. ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่
3. ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน

นิยามศัพท์

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises = SMEs) หมายถึง ธุรกิจที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

ประเภทกิจการ	เกณฑ์การพิจารณา	วิสาหกิจขนาดกลาง	วิสาหกิจขนาดย่อม
กิจการผลิตสินค้า	จำนวนการจ้างงาน (คน)	51 – 200 คน	ไม่เกิน 50 คน
	จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	51 – 200 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
กิจการค้าส่ง	จำนวนการจ้างงาน (คน)	26 – 50 คน	ไม่เกิน 25 คน
	จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	51 – 100 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
กิจการค้าปลีก	จำนวนการจ้างงาน (คน)	16 – 30 คน	ไม่เกิน 15 คน
	จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	31 – 60 ล้านบาท	ไม่เกิน 30 ล้านบาท
กิจการให้บริการ	จำนวนการจ้างงาน (คน)	51 – 200 คน	ไม่เกิน 50 คน
	จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	51 – 200 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท

ในกรณีที่จำนวนการจ้างงานของกิจการใดเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางหรือมีจำนวนการจ้างงานเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลาง แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม ให้ถือจำนวนการจ้างงานหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์การพิจารณา (ศิริประภา ศรีวิโรจน์ และลักขณา ลุสวัสดี้, 2559)

การล้มละลาย (Bankruptcy) หมายถึง ภาวะที่ธุรกิจประสบปัญหาทางการเงินอย่างหนัก เป็นภาวะที่ขาดสภาพคล่องจนไม่สามารถชำระหนี้สินระยะสั้น หรือหนี้สินทั้งหมดของธุรกิจได้

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (Working capital to Total Assets) หมายถึง อัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่อง อาจอธิบายได้ว่าธุรกิจใดก็ตาม หากขาดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ การขาดสภาพคล่อง หรือสินทรัพย์หมุนเวียนมีขนาดเล็กลงเรื่อยๆ

อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม (Retained earnings to Total Assets) หมายถึง อัตราส่วนที่แสดงถึงการสะสมกำไรในการดำเนินธุรกิจ หรือสะสมผลสำเร็จในรูปของกำไรจากการดำเนินธุรกิจมาตั้งแต่อดีต กล่าวคือ องค์กรที่มีอายุการดำเนินธุรกิจมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน จะต้องเป็นอดีตที่มีคุณภาพ หรือประสบความสำเร็จ ก็จะมีอัตราส่วนนี้ค่อนข้างสูง

อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม (EBIT to Total Assets) หมายถึง อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการประกอบธุรกิจ โดยองค์กรที่ขาดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมหลักนี้ ก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน

อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อสินทรัพย์รวม (Book value to Total Assets) หมายถึง อัตราส่วนที่แสดงถึงสัดส่วนเงินลงทุนของกิจการ หากกิจการใช้เงินทุนภายในเป็นหลัก อัตราส่วนดังกล่าวจะมีค่าสูง แต่ถ้ากิจการใช้เงินทุนจากภายนอกเป็นหลัก อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อสินทรัพย์รวมจะมีค่าต่ำ และอาจนำไปสู่ความเสี่ยงในการบริหารจัดการหนี้สิน

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “ การใช้อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ” ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

- 2.1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับแบบจำลอง Z – Score
- 2.2 ลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- 2.3 ข้อมูลบริบทพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับแบบจำลอง Z – Score

ที่มาของแบบจำลอง Z - Score

แบบจำลอง Z - Score Model ถูกสร้างขึ้นโดย Altman (1968) จากกลุ่มตัวอย่างบริษัทนอกภาคการเงิน จำนวน 66 บริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นผู้ผลิตที่ได้ยื่นคำร้องล้มละลายภายใต้ Chapter X แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายแห่งชาติในช่วงปี 1946-1965 ขนาดสินทรัพย์เฉลี่ยประมาณ \$ 6.4 ล้าน โดยมีช่วงระหว่าง \$ 0.7 ล้าน และ \$ 25.9 ล้าน ซึ่งกลุ่มดังกล่าวไม่เหมือนกันอย่างสมบูรณ์เนื่องจากความแตกต่างของอุตสาหกรรมและขนาด ส่วนกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยการจับคู่ของบริษัทที่มีการแบ่งตามอุตสาหกรรมและขนาดสินทรัพย์ระหว่าง \$ 1- \$25 ล้าน โดยบริษัทในกลุ่มที่ 2 ยังคงอยู่ในปี 1966 การทดสอบกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ข้อมูลที่ใช้ในการทดสอบมาจากรายงานงบทางการเงินในแต่ละบริษัท

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างโมเดลที่ใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลายของธุรกิจ ซึ่งในเวลาต่อมาโมเดลดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย และได้รับการพิสูจน์ว่ามีความน่าเชื่อถือในประเทศที่พัฒนาแล้ว สูตรในการคำนวณเป็นดังนี้

$$Z = 0.012X_1 + 0.014X_2 + 0.033X_3 + 0.006X_4 + 0.999X_5$$

X_1 คือ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม

X_2 คือ อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม

X_3 คือ อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม

X_4 คือ อัตราส่วนมูลค่าตลาดของส่วน ของเจ้าของต่อมูลค่าตามบัญชีของหนี้สิน

X_5 คือ อัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์รวม

Z คือ ค่าดัชนีวัดความเสี่ยงในการล้มละลายของธุรกิจ

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (Working Capital to Total Assets) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่องของธุรกิจ ซึ่งปกติจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญของการวิเคราะห์ปัญหาทางการเงินของธุรกิจ โดยให้ความสำคัญกับตัวเงินทุนหมุนเวียน สามารถคำนวณได้จากผลต่างระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนระยะสั้น กับหนี้สินหมุนเวียนเราถือว่าเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนระยะสั้น หลังจากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับสินทรัพย์รวม หากอัตราส่วนนี้มีค่าต่ำแสดงว่ากิจการขาดสภาพคล่องและมีโอกาสเกิดปัญหาทางการเงินสูง นอกจากนี้อัตราส่วนดังกล่าวยังสามารถติดลบได้ ในกรณีที่สินทรัพย์หมุนเวียนรวมมีค่าน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียนรวม

อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม (Retained Earnings to Total Assets) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการสะสมกำไรตลอดช่วงระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจมาตั้งแต่อดีต อัตราส่วนนี้ไม่สามารถบ่งบอกถึงอายุในการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกันได้ ซึ่งกิจการที่เพิ่งเริ่มต้นธุรกิจมักจะมีอัตราส่วนนี้ต่ำ เนื่องจากเนื่องจากมีระยะเวลาในการสะสมกำไรสั้นกว่า ในขณะที่เดียวกันกิจการที่มีอายุยาวนานแต่ประสบปัญหาขาดทุนติดต่อกันหลายปีก็ทำให้อัตราส่วนนี้ต่ำได้เช่นเดียวกัน

อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม (Earnings before Interest and Taxes (EBIT) to Total Assets) ความหมายของอัตราส่วนนี้คือ ประสิทธิภาพที่แท้จริงในการที่ผู้บริหารนำสินทรัพย์ของกิจการไปบริหารเพื่อก่อให้เกิดรายได้โดยไม่นำภาษีและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกิดจากภาระในการกู้ยืมเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำแสดงถึงความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ที่ไร้ประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถก่อให้เกิดโอกาสของการล้มละลายได้ เนื่องจากสาเหตุสำคัญของการล้มละลายนั้นเกิดจากการที่กิจการมีปัญหาในการชำระดอกเบี้ย หากกำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีมีค่าต่ำแล้วยอมเพิ่มโอกาสที่จะประสบความยากลำบากในการจ่ายดอกเบี้ยยิ่งขึ้น

อัตราส่วนมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าตามบัญชีของหนี้สิน (Market Value of Equity to Book Value of Total Liabilities) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดระดับการพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากภายใน และเทียบกับการพึ่งพาแหล่งเงินทุนภายนอก ซึ่งพิจารณาหนี้สินระยะสั้นและหนี้สินระยะยาว อันเป็นภาระผูกพันที่ธุรกิจจะต้องชำระคืนให้แก่เจ้าหนี้ตามกำหนด เปรียบเทียบกับมูลค่าหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ ตามราคาที่สามารถซื้อขายได้จริงในขณะนั้น อัตราส่วนนี้แสดงว่ามูลค่าสินทรัพย์ของกิจการจะถูกลดค่าลงได้เท่าใดจึงจะถึงจุดที่ทำให้หนี้สินมากกว่าสินทรัพย์ และเกิดปัญหาเงินทุนไม่เพียงพอ หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นอัตราส่วนที่แสดงความเสี่ยงอันเกิดจากภาระผูกพันของกิจการ

อัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์รวม (Sales to Total Assets or Total Assets Turnover) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดมาตรฐานด้านความสามารถในการใช้สินทรัพย์ถาวรของกิจการ ซึ่งทางฝ่ายบริหารต้องแสดงถึงศักยภาพที่ต้องต่อสู้กับคู่แข่ง แม้ว่าอัตราส่วนนี้จะเป็นอัตราส่วนที่อาจให้ความหมายสำคัญในการบ่งชี้ปัญหาทางการเงินแตกต่างไปจาก 4 อัตราส่วนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่จากผลการวิจัยของ Altman พบว่าตัวแปรนี้มีผลต่อการล้มละลายของกิจการสูง

การคำนวณอัตราส่วนทางการเงินในแบบจำลอง (สันติ กิระนันท์, 2546)

อัตราส่วนทางการเงินต่างๆที่นำไปคำนวณในแบบจำลอง เพื่อหาค่า Z - Score นั้น Altman (1982) แนะนำว่า X_1, X_2, X_3, X_4 จะคำนวณในรูปแบบของอัตราส่วนร้อยละ ไม่ใช่รูปแบบทศนิยม กล่าวคือ คำนวณอัตราส่วนได้ค่า 10% ก็ใช้ค่า 10 แทนลงในตัวแปรไม่ใช่ค่า 0.1 ยกเว้นตัวแปร X_5 หรือ Sales/Total assets เพียงตัวเดียวที่คำนวณในรูปแบบค่าความสมบูรณ์ (จำนวนเท่า) ไม่แสดงในรูปแบบอัตราส่วนร้อยละ เช่นคำนวณได้ว่ายอดขายเป็น 2 เท่าของยอดสินทรัพย์รวม ก็ใช้ค่า 2 แทนตัวแปรไม่ใช่ค่า 200%

จุดตัดสินใจในการพิจารณาค่า Z-score

การใช้แบบจำลองนี้ เริ่มต้นด้วยการคำนวณอัตราส่วนต่างๆ แล้วนำไปแทนค่าในสมการเพื่อหา Z-score นั้นไปเทียบกับค่าวิกฤติ โดยที่ยังค่า Z-score สูงเท่าไร ก็หมายความว่าโอกาสของการล้มละลายของธุรกิจมีน้อย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

คะแนนต่ำกว่า 1.81 หมายถึง กิจการนั้นมีโอกาสล้มละลายในปีหรือ 2 ปีข้างหน้า (Distress Zone)

คะแนนอยู่ในช่วง 1.81 - 2.67 หมายถึง บริษัทนั้นเป็นบริษัทที่ต้องจับตามองอย่างใกล้ชิด เนื่องจากยังไม่สามารถระบุภาวะล้มละลายได้ชัด (Gray Zone)

คะแนนสูงกว่า 2.67 หมายถึง เป็นบริษัทที่เชื่อได้ว่ามีสุขภาพทางการเงินแข็งแรง และจะไม่เกิดภาวะล้มละลายภายในปี หรือ 2 ปีข้างหน้า (Safe Zone)

การปรับปรุงแบบจำลอง Z - Score (Altman, 1993)

จากแบบจำลอง Z - Score แบบเดิมที่ X_4 ได้มาจากการมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญหารด้วยมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวม จึงจำเป็นต้องใช้ราคาตลาดของหุ้นสามัญ แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองเดิมสามารถใช้ได้เฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (Publicly traded firm) เท่านั้น เพราะบริษัทเอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และไม่ได้ขายหุ้นให้ประชาชนทั่วไป (Private firm) จะไม่มีราคาตลาดของหุ้นสามัญ จึงไม่สามารถคำนวณหาตัวแปร X_4 ได้ เพื่อให้สามารถใช้แบบจำลอง Z - Score กับบริษัทเอกชนทั่วไปได้ และทำให้แบบจำลองดังกล่าวมีความสมบูรณ์มากขึ้น จึงมีการปรับเปลี่ยนตัวแปร X_4 ให้ใช้มูลค่า

ตามบัญชี (Book value) แทนมูลค่าตลาด (Market value) อัตราส่วนดังกล่าวแสดงถึงเงินทุนจดทะเบียน หรือ ส่วนของเจ้าของเทียบกับเงินลงทุนรวม ซึ่งหากธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใช้เงินทุนภายในกิจการ เป็นหลัก อัตราส่วนดังกล่าวจะมีค่าสูง แต่ถ้ากิจการใช้เงินทุนจากภายนอกเป็นหลัก อัตราส่วนมูลค่าตาม บัญชีต่อสินทรัพย์รวมจะมีค่าต่ำ อาจนำไปสู่ความเสี่ยงในการบริหารหนี้สินทั้งระยะสั้น และระยะยาว หลังจากปรับเปลี่ยนตัวแปร X_4 ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรด้วย จึงได้แบบจำลองใหม่ คือ

$$Z = 0.717X_1 + 0.847X_2 + 3.107X_3 + 0.420X_4 + 0.998X_5$$

X_1 = อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (Working capital to Total Assets)

X_2 = อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม (Retained earnings to Total Assets)

X_3 = อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม (EBIT to Total Assets)

X_4 = อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อสินทรัพย์รวม (Book value to Total Assets)

X_5 = อัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์รวม (Sales to Total Assets)

โดยมีจุดตัดสนใจในการพิจารณาค่า Z-score ใหม่คือ คะแนนต่ำกว่า 1.23 อยู่ในช่วง Distress Zone คะแนนอยู่ในช่วง 1.23 - 2.90 อยู่ในช่วง Gray Zone และคะแนนสูงกว่า 2.90 จะอยู่ในช่วง Safe Zone

การแก้ไขแบบจำลองเพื่อให้สามารถใช้กับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้

เพื่อความถูกต้องและแม่นยำขึ้นในการนำแบบจำลองไปใช้ จึงจำเป็นต้องลดผลกระทบที่เกิดขึ้นใน อุตสาหกรรมโดยการตัด X_5 = Sales to Total Assets หรือ Assets turnover ออกจากแบบจำลอง Z - Score เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรที่มีความอ่อนไหวมากที่สุด กล่าวคือ X_5 เป็นตัวแปรที่ใช้วัด ประสิทธิภาพการลงทุนของธุรกิจ แต่ก็เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดผลกระทบจากความแตกต่างระหว่าง ประสิทธิภาพการลงทุนของธุรกิจที่มีขนาดต่างกันด้วย ดังนั้นจึงเอา X_5 เพื่อให้แบบจำลอง Z - Score มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากที่สุด รวมถึงมีการปรับค่าสัมประสิทธิ์ และปรับช่วงคะแนนขึ้นใหม่ดังนี้

$$Z = 6.56X_1 + 3.26X_2 + 6.72X_3 + 1.05X_4$$

X_1 = อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (Working capital to Total Assets)

X_2 = อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม (Retained earnings to Total Assets)

X_3 = อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม (EBIT to Total Assets)

X_4 = อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อสินทรัพย์รวม (Book value to Total Assets)

จุดตัดสินใจในการพิจารณาค่า Z-score คือ คะแนนต่ำกว่า 1.10 อยู่ในช่วง Distress Zone คะแนนอยู่ในช่วง 1.10 - 2.60 อยู่ในช่วง Gray Zone และคะแนนสูงกว่า 2.60 จะอยู่ในช่วง Safe Zone (สันติ กิระนันท์, 2546)

จากการปรับปรุงตัวแปรจึงทำให้สามารถใช้แบบจำลองดังกล่าวในธุรกิจที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยนำแบบจำลอง Z-Score ที่มีการปรับปรุงแล้วมาใช้ในการวิเคราะห์สถานะประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อหาระดับความเสี่ยง (โอกาสที่กิจการจะล้มละลาย)

2.2 ลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises = SMEs) เป็นธุรกิจที่มีจำนวนมากในประเทศไทย ผู้ประกอบการส่วนมากประกอบการในรูปของบุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีโชคนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการร่วมค้า ซึ่งจะประกอบธุรกิจขายสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือให้บริการ หน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยมักจะใช้กำหนดลักษณะตามกฎหมายกำหนดจำนวน การจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545

สำหรับกรมสรรพากร ประมวลรัษฎากรไม่ได้มีคำนิยาม SMEs ไว้ว่ามีลักษณะอย่างไร แต่ได้อาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจ SMEs เช่น ลดอัตราภาษีเงินได้ ยกเว้นภาษีเงินได้ การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง เป็นต้น

ลักษณะ SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543 และตามประมวลรัษฎากร สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดลักษณะธุรกิจ SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543

ตามกฎหมายกำหนดลักษณะ SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2543 ได้กำหนดลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ตารางที่ 2-1 แสดงลักษณะของ SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.

2543

ลักษณะวิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)		จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	
	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง
กิจการผลิตสินค้า	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200
กิจการค้าส่ง	ไม่เกิน 25	26-50	ไม่เกิน 50	51-100
กิจการค้าปลีก	ไม่เกิน 15	16-30	ไม่เกิน 30	31-60
กิจการให้บริการ	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200

ในกรณีที่จำนวนการจ้างงานของกิจการใดเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางหรือมีจำนวนการจ้างงานเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลาง แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม ให้ถือจำนวนการจ้างงานหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์การพิจารณา

2. ลักษณะ SMEs ที่กรมสรรพากรอาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรออกกฎหมาย เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยมีหลักเกณฑ์ลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง ดังนี้

ตารางที่ 2-2 แสดงลักษณะ SMEs ที่กรมสรรพากรอาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรออกกฎหมาย

ลำดับที่	ลักษณะ
1.	เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและบริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาท

2.	เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดินไม่เกิน 200 ล้านบาทและจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน
3.	เป็นกิจการขายสินค้าหรือให้บริการที่อยู่ในบังคับภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปีหรือต่อรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีจะกำหนดหลักเกณฑ์ธุรกิจ SMEs ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ในการให้สิทธิประโยชน์นั้น ๆ เช่น บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายสินค้าและให้บริการไม่เกิน 30 ล้านบาทต่อรอบระยะเวลาบัญชี จะได้สิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิ 300,000 บาทแรก หรือบริษัทฯ ที่มีแรงงานไม่เกิน 200 คน จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีหักค่าสึกหรอ และค่าเสื่อมราคา ในอัตราเร่ง เป็นต้น รายได้จากการขายสินค้าและให้บริการไม่เกิน 30 ล้านบาทต่อรอบระยะเวลาบัญชี มีผลบังคับใช้ในรอบระยะเวลาบัญชีปี2555

รูปแบบธุรกิจ SMEs

การประกอบธุรกิจอาจจะกระทำคนเดียวขึ้นไป หรือหากมีหุ้นส่วนร่วมกันหลายคน มักจัดตั้งในรูปแบบของนิติบุคคล โดยมีรูปแบบธุรกิจที่แตกต่างกัน ปรากฏดังตารางสรุป

ตาราง 2-3 สรุปรูปแบบ SMEs

ลำดับที่	รูปแบบ	ลักษณะ
1	บุคคลธรรมดา	บุคคลทั่วไปที่มีชีวิตอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา 15)
2	คณะบุคคลที่มีโชนิติบุคคล	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงเข้ากันเพื่อการทำกิจการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์แบ่งปันกำไรที่ได้จากกิจการที่ทำ (หน่วยภาษีตามมาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร)

3	ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีใจ นิติบุคคล	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงเข้ากันเพื่อการทำ กิจการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์แบ่งปันกำไรที่ได้ จากกิจการที่ทำ(หน่วยภาษีตามมาตรา 56 แห่ง ประมวลรัษฎากร)
4	ห้างหุ้นส่วนสามัญที่จด ทะเบียนนิติบุคคล	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาลงทุนและเป็นเจ้าของ กิจการร่วมกัน โดยหุ้นส่วนทุกคนไม่จำกัดความรับผิด และต้องจดทะเบียน เป็นนิติบุคคลตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์
5	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาลงทุนและเป็นเจ้าของ กิจการร่วมกันหุ้นส่วนมีทั้งที่จำกัดความรับผิดและไม่ จำกัดความรับผิดและต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
6	บริษัทจำกัด	บุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มาลงทุนและเป็นเจ้าของ กิจการ ผู้ถือหุ้นรับผิดในหนี้ต่าง ๆ ไม่เกินจำนวนเงิน ที่ผู้ถือหุ้นแต่ละคนลงทุนและต้องจดทะเบียนเป็นนิติ บุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
7	วิสาหกิจชุมชน	กิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าการ ให้บริการ หรือการอื่นที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มี ความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวประกอบ กิจการดังกล่าวเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพา ตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน โดยมี การยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนชุมชน 2548 กับ กรมส่งเสริมการเกษตร

2.3 ข้อมูลบริบทพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดหนึ่งใน 25 จังหวัดภาคกลางของประเทศไทย อยู่ระหว่างเส้นละติจูด ที่ 12 องศา 31 ลิปดาเหนือ ถึง 11 องศา 24 ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นลองจิจูด ที่ 99 องศา 9 ลิปดาตะวันออก ถึง 100 องศา ลิปดา ตะวันตกตะวันออก ความยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ ประมาณ 212 กิโลเมตร และชายฝั่งทะเลอ่าวไทยประมาณ 224.8 กิโลเมตร มีส่วนแคบที่สุดของประเทศ อยู่ในตำบลคลองปลาวาฬ อำเภอเมืองฯ จากฝั่งอ่าวไทย ถึงเขตแดนประเทศพม่าประมาณ 2 กิโลเมตร ระยะทาง จากกรุงเทพฯ ตามระยะทางหลวงแผ่นดินสายเอเชีย หมายเลข 4 เรียกกันทั่วไปว่า ถนนเพชรเกษม ประมาณ 323 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 4 ชั่วโมงเศษ และตามเส้นทางรถไฟสายใต้ประมาณ 318 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 6 ชั่วโมง

ขนาด

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ทั้งหมด 6,357.62 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,973,512.50 ไร่ เป็นพื้นที่ การเกษตรร้อยละ 43.3 ป่าสงวนร้อยละ 45.8 แต่ในปัจจุบันสภาพป่ากำลังเสื่อมโทรม เพราะถูกบุกรุกทำลายเป็นอันมาก จึงเหลือป่าน้อยกว่าเดิม

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีลักษณะพื้นที่ ยาวเรียวยาวจากเหนือจรดใต้ พื้นที่ 2 ใน 3 เป็นป่าเขาเกษตรกรรม จึงเป็นอาชีพหลักของประชากร ประกอบกับมีทรัพยากรที่เอื้ออำนวยในทางเศรษฐกิจ ทั้งทางด้านการเพาะปลูก ประมง เหมืองแร่ และป่าไม้ นอกจากนั้นจังหวัดยังมีเขื่อนที่สำคัญ ได้แก่ เขื่อนชลประทานปราณบุรี และเขื่อนชลประทานยางชุม พื้นที่เกษตรส่วนใหญ่ปลูกสับปะรด รองลงไป คือ มะพร้าวและอ้อยพืชเศรษฐกิจทั้ง 3 ชนิด ใช้พื้นที่ 3 ใน 5 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด

การประมงน้ำเค็ม เป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวประจวบฯ ด้วยภูมิประเทศด้านตะวันออกทุกอำเภอติดกับชายฝั่งทะเล ปลาที่สำคัญทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ปลาทู และปลาลัง และจัดให้มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอีกด้วย เกษตรกรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริมควบคู่กับการประกอบอาชีพเกษตรอื่น ๆ และมีแนวโน้มจะประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก โดยเฉพาะการเลี้ยง ไก่เนื้อและโคขุน

ประชากร

ประชากรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี 2538 มีทั้งสิ้น 457,949 คน ความหนาแน่น ของประชากร 72.05 คนต่อตารางกิโลเมตร มีประชากรเพศชายมากกว่าเพศหญิง

เขตการปกครอง

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งเขตการปกครอง ดังนี้

1. การบริหารราชการส่วนกลาง มีหน่วยงาน ราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในจังหวัดจำนวน 49 หน่วยงาน

2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีหน่วยงานราชการที่ตั้งอยู่ในจังหวัดจำนวน 28 หน่วยงาน แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 45 ตำบล และ 390 หมู่บ้าน อำเภอทั้งหมดเรียงลำดับ จากเหนือสู่ใต้ ได้แก่ อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี กิ่งอำเภอสามร้อยยอด อำเภอกุยบุรี อำเภอเมืองฯ อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน และอำเภอบางสะพานน้อย

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มี

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง
- เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ 1 แห่ง
- เทศบาลตำบลหัวหิน 1 แห่ง
- สุขาภิบาล 13 แห่ง
- หน่วยรัฐวิสาหกิจ 8 แห่ง

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริประภา ศรีวิโรจน์ และลักขณา ลุสวัสดี (2559) ศึกษาเรื่องธุรกิจ SMEs ของไทยกับความเสี่ยงด้านต้นทุนในยุคการค้าเสรีอาเซียน เพื่อนำเสนอและสร้างความเข้าใจให้แก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านต้นทุนที่ธุรกิจอาจได้รับผลกระทบเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่าธุรกิจ SMEs ของไทยจะแข็งแกร่งและเต็มเปี่ยมด้วยศักยภาพที่พร้อมรับมือต่อการแข่งขันอย่างเต็มรูปแบบได้มากขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับหลายๆปัจจัยทั้งภายในและภายนอก และที่สำคัญของทุกๆปัจจัยล้วนเกิดต้นทุนและความเสี่ยง ซึ่งองค์กรเองต้องบริหารหรือการจัดการความเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสี่ยงที่อาจกระทบ ต้นทุนของธุรกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของธุรกิจในอนาคต

Yasser and Mamun (2015) ทำการศึกษาแบบจำลองการล้มละลายทางการเงินกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศมาเลเซียระหว่างปี 2006 ถึง 2010 ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 56 ของบริษัทจดทะเบียนอยู่ใน Distress zone อีกร้อยละ 24 อยู่ใน Grey zone และส่วนที่เหลือร้อยละ 20 อยู่ใน Safe zone เมื่อจำแนกเป็นประเภทอุตสาหกรรม ธุรกิจการขนส่ง และอุตสาหกรรมการผลิต มีผลประกอบการอยู่ในกลุ่ม Safe zone ขณะที่ธุรกิจด้านอาหาร การค้าปลีก อสังหาริมทรัพย์ ภาคบริการ และอุตสาหกรรมเหมืองแร่ มีผลประกอบการอยู่ในกลุ่ม Distress zone

ศุภชัย จันทร์จรัส (2558) ศึกษาเรื่องการทำนายการล้มเหลวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มกิจการที่ล้มเหลว 327 ราย และ กลุ่มที่ยังดำเนินธุรกิจอยู่ 705 ราย เพื่อทดสอบความล้มเหลวที่เกิดขึ้น โดยใช้แบบจำลองโลจิสติกในการพยากรณ์ ซึ่งตัวแปรที่ได้จากแบบจำลองมี 4 ตัวแปร คือ อัตราส่วนหนี้สินหมุนเวียนต่อยอดขาย อัตราหมุนเวียนสุทธิต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งคัดจาก 12 ตัวแปร จากผลการศึกษาพบว่าแบบจำลองดังกล่าวมีความแม่นยำในการพยากรณ์ 1 ปีก่อนความล้มเหลวของ SMEs ได้ร้อยละ 90.40 และในการพยากรณ์ 2 ปีก่อนล้มเหลวพบว่ามีความแม่นยำร้อยละ 83.50

Machek (2014) ทำการศึกษาศักยภาพในการพยากรณ์ระยะยาวของแบบจำลองการล้มละลายทางการเงินกับบริษัทจำกัดของประเทศสาธารณรัฐเช็ก ระหว่างปี 2007 ถึง 2012 ผลการวิจัยพบว่า การใช้เครื่องมือเพื่อทดสอบวัตถุประสงค์ข้างต้น ได้แก่ Kralicek quick test, Taffler model, the IN99 and IN05 credibility indexes และ Altman Z'-score model สามารถพยากรณ์ได้ถึงระยะเวลา 5 ปี และ the IN99 and IN05 credibility indexes มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ได้ดีเท่ากับ Altman Z'-score model ส่วนแบบจำลองที่เหลื้อมีข้อจำกัดในการพยากรณ์

Kraus et. al. (2012) ศึกษาเรื่องแนวทางการเป็นผู้ประกอบการ และผลการดำเนินงานของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยใช้แบบจำลอง Multidimensional of EO (Entrepreneurial Orientation) ใช้แบบทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลกระทบของประสิทธิภาพการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมชาวต่างชาติ จำนวน 164 ราย ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมเชิงรุกของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการ SMEs ที่เป็นแบบนวัตกรรมจะ

ทำงานได้ดีขึ้นในสภาพแวดล้อมที่วุ่นวาย แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการ SMEs ดังกล่าวก็ควรจะต้องลดระดับความเสี่ยง และควรดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงโครงการที่มีความเสี่ยงมากเกินไป

Chittithaworn et. al. (2010) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในประเทศไทย วัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้คือการทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการที่ควรที่จะเริ่มต้นธุรกิจโดยการมองทุกปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจจะช่วยให้ลดความเสี่ยงของความล้มเหลว และเพิ่มโอกาสของความสำเร็จ โดยการศึกษาจะเป็นการทดสอบ 8 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของธุรกิจ SMEs ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย ลักษณะของการประกอบธุรกิจ, การจัดการความรู้, ผลิตรภัณฑ์และบริการ, ลูกค้าและการตลาด, วิธีการทำธุรกิจและความร่วมมือ, ทรัพยากรและการเงิน, กลยุทธ์ และสภาพแวดล้อมภายนอก จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย คือ ลักษณะของการประกอบธุรกิจ SMEs, ลูกค้าและการตลาด, วิธีการทำธุรกิจ, ทรัพยากรทางการเงิน และสภาพแวดล้อมภายนอก

Altman และ Sabato (2007) ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบจำลองความเสี่ยงด้านสินเชื่อสำหรับธุรกิจ SMEs ในตลาดสหรัฐฯ เพื่อพัฒนาแบบจำลองการทำนายความล้มเหลวโดยเฉพาะสำหรับภาคธุรกิจ SME และการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของมันเปรียบเทียบกับแบบจำลองขององค์กรทั่วไป พฤติกรรมของมาตรการทางการเงินสำหรับ SMEs คือการวัดจากการวิเคราะห์ และตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการทำนายเครดิตขององค์กรคือการคัดเลือกเพื่อสร้างโมเดลการพยากรณ์แบบเริ่มต้น โดยใช้เทคนิคโลจิสติกส์ติดต่อกับข้อมูลกว่า 2,000 บริษัทในสหรัฐฯ (มียอดขายน้อยกว่า \$ 65 ล้าน) ในช่วง 1994-2002 ผลการศึกษาพบว่า โมเดลดังกล่าวมีอำนาจการทำนายออกจากกลุ่มตัวอย่างเกือบร้อยละ 30 สูงกว่าโมเดลขององค์กรทั่วไป

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีหลายปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และในปัจจุบัน เช่นการเปลี่ยนแปลงของตลาด กลยุทธ์ในการบริการธุรกิจ และการใช้นวัตกรรม รวมไปถึงในต่างประเทศได้มีการใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์สถานะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านต่างๆ แต่ในประเทศไทยยังไม่มี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การใช้อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลายของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 21,863 ราย จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในปี 2558

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานะประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ด้วยเครื่องมือทางการเงิน ที่จดทะเบียนนิติบุคคลซึ่งอยู่ระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2558 เป็นข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี ซึ่งจะเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลงบการเงินสมบูรณ์ที่สุดที่สามารถนำมาพยากรณ์ได้ จำนวน 100 ราย ในเขตพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้มาจากกรมพัฒนาการค้า กระทรวงพาณิชย์ โดยมีการแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. ธุรกิจการผลิต
2. ธุรกิจค้าปลีก – ค้าส่ง
3. ธุรกิจบริการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสาเหตุ และปัญหาการประกอบธุรกิจในปัจจุบัน รวมไปถึงถึงแนวทางการปรับตัวของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
2. ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่
3. ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน

3.2 ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1. ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1. Working Capital to Total Assets
2. Retained Earnings to Total Assets
3. EBIT to Total Assets
4. Book value equity to Total Assets

3.2.2. ตัวแปรตาม คือ ความเสี่ยง (โอกาสที่กิจการจะล้มละลาย) คำนวณจากแบบจำลอง Altman's Z – Score (1993)

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยครั้งนี้จะใช้ทั้งวิธีรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) และรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ซึ่งแบ่งออกเป็น

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับแบบจำลองที่ใช้ในงานวิจัย ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจากหลายแหล่ง ได้แก่ วารสาร หนังสือ ข้อมูลออนไลน์ และจากหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาการค้า กระทรวงพาณิชย์

2. ข้อมูลทางการเงิน เป็นงบการเงินประจำปีของแต่ละกิจการ ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำนวน 100 ราย โดยใช้งบดุล และงบกำไรขาดทุน ตั้งแต่ปี 2554 – 2558 โดยไปขอคัดลอกมาจากกรมพัฒนาการค้า กระทรวงพาณิชย์

3. ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการเข้าไปสัมภาษณ์ 3 กลุ่มด้วยกันคือ

- 3.1 ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 3 หน่วยงาน
- 3.2 ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ จำนวน 20 ราย
- 3.3 ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน จำนวน 10 ราย

3.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

3.4.1 วิเคราะห์สถานะประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อหาความเสี่ยง หรือโอกาสที่กิจการจะล้มละลาย โดยคำนวณหาค่า $Z - Score$ ตามแบบจำลอง Altman's $Z - Score$ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel สร้างเป็นกระดาษทำการเพื่อคำนวณหาอัตราส่วนต่างๆ และคำนวณหาค่า $Z - Score$ หลังจากนั้นทำการแบ่งข้อมูลที่คำนวณแล้วออกเป็น 3 ช่วง คือ คะแนนต่ำกว่า 1.10 อยู่ในช่วง Distress Zone คะแนนอยู่ในช่วง 1.10 - 2.60 อยู่ในช่วง Gray Zone และคะแนนสูงกว่า 2.60 จะอยู่ในช่วง Safe Zone แล้ววิเคราะห์ค่า $Z - Score$ ของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ว่าตกอยู่ในช่วงคะแนนที่มีโอกาสล้มละลายในช่วงปีไหนบ้าง และแนวโน้มปีล่าสุดมีโอกาสล้มละลายมากน้อยแค่ไหน

3.4.2 วิเคราะห์สาเหตุ และปัญหาการประกอบการในปัจจุบันของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม รวมไปถึงเพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการบันทึกบทสัมภาษณ์ และนำมาทำการจัดบันทึกเพื่อนำไปวิเคราะห์ในลักษณะเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลาย เพื่อศึกษาสาเหตุ และ ปัญหาการประกอบการในปัจจุบัน พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ปัญหาของ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 2 ศึกษาสาเหตุ และปัญหาการประกอบการในปัจจุบันของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 3 เสนอแนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม รายละเอียดในการวิเคราะห์ของแต่ละกลุ่มมีดังนี้

1.1 วิเคราะห์ความเสี่ยงของกลุ่มบริการ

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลาย ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกลุ่มบริการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังภาพที่ 4 -1

ภาพที่ 4-1 ระดับความเสี่ยงของ กลุ่มบริการ

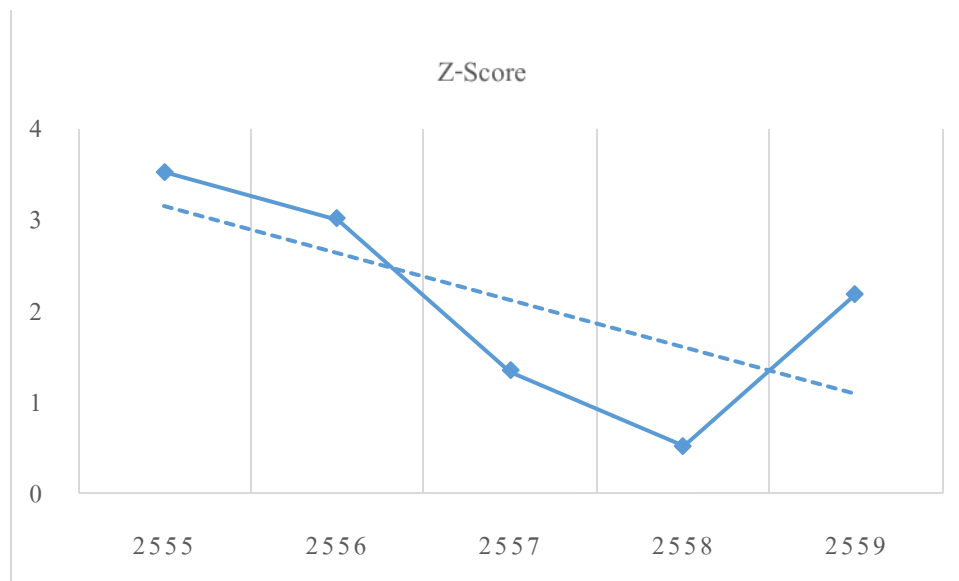
จากผลการวิเคราะห์พบว่า SMEs กลุ่มบริการ มีค่า Z-score ลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2555 – 2559 โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 2 ปีสุดท้าย ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งค่า Z-score ในปี 2555 – 2557 อยู่ระหว่าง 1.1 – 1.4 หรือ อยู่ในช่วง Gray zone และใน 2 ปีสุดท้าย มีค่า Z-score เท่ากับ -0.91 และ -3.85 ตามลำดับ โดยตกอยู่ในช่วง Distress zone (มีค่าต่ำกว่า 1.1) เป็นช่วงที่มีโอกาสในการล้มละลายค่อนข้างสูง

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่าภาคธุรกิจบริการของไทยในช่วงเวลาดังกล่าวจะมีการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง แต่สำหรับธุรกิจ SMEs ในกลุ่มนี้ยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากการฟื้นตัวอย่างเต็มที่ เนื่องจากกลุ่มที่ได้รับประโยชน์จากการฟื้นตัวที่แท้จริงจะเป็นกลุ่มธุรกิจบริการขนาดใหญ่ที่มีการลงทุนในการทำธุรกิจสูงมากกว่า ธุรกิจขนาดเล็กอย่างกลุ่ม SMEs ที่มีปริมาณเงินทุนน้อย ดังนั้น SMEs กลุ่มบริการ จึงถือได้ว่ามีความเสี่ยงหรือโอกาสในการล้มละลายที่สูงมากจากผลการวิเคราะห์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

1.2 วิเคราะห์ความเสี่ยงของกลุ่มผลิต

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มล้มละลาย ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกลุ่มผลิต ซึ่งมีรายละเอียด ดังภาพที่ 4 -2

ภาพที่ 4 - 2 ระดับความเสี่ยงของ กลุ่มผลิต

จากผลการวิเคราะห์พบว่า SMEs กลุ่มผลิต ในปี 2555 – 2559 มีค่า Z – score ลดลงอย่างต่อเนื่อง จนมีค่าที่ต่ำที่สุดในปี 2558 โดยมีค่า Z – score เท่ากับ 0.52 ซึ่งค่า Z – score จะอยู่ในช่วง Distress zone และในปีต่อมามีค่า Z – score เพิ่มขึ้นเป็น 2.2 อยู่ในช่วง Gray zone อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าค่า Z – score ของกลุ่มนี้มีค่ามากกว่า 1.1 ยกเว้น ปี 2558 ปีเดียวที่ตกอยู่ในช่วง Distress zone

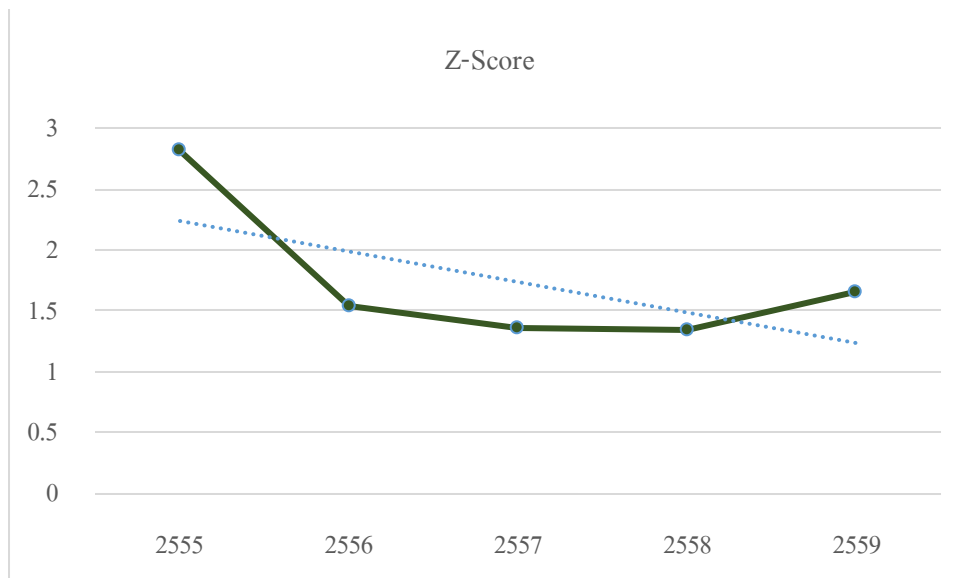
จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นอาจมีสาเหตุมาจากมูลค่าการส่งออกสินค้าไทยในปี 2558 หดตัวเนื่องจากราคาสินค้าส่งออกได้รับผลกระทบจากภาวะราคาน้ำมันและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกตกต่ำ และปริมาณสินค้าส่งออกได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าโดยเฉพาะจีนและอาเซียน รวมถึงการสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในบางสินค้าของไทย และโครงสร้างการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558)

1.3 วิเคราะห์ความเสี่ยงของกลุ่มผลิต

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการสัมผัสละลาย ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกลุ่มค้าปลีก – ค้าส่ง ซึ่งมีรายละเอียด ดังภาพที่ 4 -3

ภาพที่ 4-3 ระดับความเสี่ยงของ กลุ่มค้าปลีก - ค้าส่ง

จากผลการศึกษาพบว่าค่า Z - score ตั้งแต่ปี 2555 – 2559 มีแนวโน้มลดลง โดยมีค่า Z - score ในปี 2555 เพียงปีเดียวที่มีค่ามากกว่า 2.6 หรืออยู่ใน Safe zone คือเป็นช่วงที่โอกาสในการล้มละลายต่ำมาก หลังจากนั้นตกอยู่ในช่วงระหว่าง 1.1 – 2.6 หรือ Gray zone จนถึงปี 2559

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นทำให้ทราบว่าสถานการณ์ของธุรกิจค้าปลีก - ค้าส่ง ค่อยๆกระเตื้องขึ้นตามอำนาจซื้อของประชาชน เมื่อดูจากดัชนีการค้าของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยมีอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 3 ในปี 2559 เทียบกับร้อยละ 0.1 ในปี 2558

ตอนที่ 2 ศึกษาสาเหตุ และปัญหาการประกอบการในปัจจุบันของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ศึกษาสาเหตุ และปัญหาการประกอบการในปัจจุบันของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มธุรกิจ รวมถึงมีการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาในแต่ละกลุ่มธุรกิจ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4 – 4 ตารางแสดงถึงสาเหตุและปัญหา พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลาง และ
ขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

	กลุ่มบริการ	กลุ่มผลิต	กลุ่มค้าปลีก - ค้าส่ง
สถานะ	ตกต่ำ	ลดลง	พื้นที่ตัวเล็กน้อย
สาเหตุและ ปัญหา	- รายได้จากนักท่องเที่ยวลดลง เนื่องจากการใช้จ่ายจาก นักท่องเที่ยว และระยะเวลาใน การท่องเที่ยวลดลง - ขาดการจัดการที่เป็นระบบ - ความเพียงพอของเงินทุน - การขาดแนวความคิดใหม่ๆ	1. ความต้องการสินค้าลดลง 2. ไม่มีความสามารถในการ แข่งขัน 3. การขาดแนวความคิดใหม่ๆ	1. ความต้องการสินค้าลดลง 2. ปริมาณการซื้อสินค้าจาก แรงงานต่างด้าวที่ถือเป็นลูกค้า กลุ่มใหญ่ที่สุดมีจำนวนลดลง 3. การขาดแนวความคิดใหม่ๆ
แนวทางการ แก้ปัญหา	- ภาครัฐบาลควรเข้าไปให้ ความรู้ - ควรหากลุ่มเป้าหมายใหม่ เช่น คนในท้องถิ่น	1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ ธุรกิจ SMEs ต้องเข้ามา ช่วยเหลือ 2. ผู้ประกอบการต้องมีการผลิต สินค้าที่มีประสิทธิภาพ	1. เปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายเป็นคน ในพื้นที่ 2. เพิ่มการขายสินค้าชนิดอื่น เข้าไปเพื่อเพิ่มยอดขาย 3. เปลี่ยนช่องทางการขายและ การชำระเงิน

จากตารางข้างต้นสามารถอธิบายแยกเป็น กลุ่มธุรกิจแต่ละ ประเภท ได้ดังต่อไปนี้

กลุ่มบริการ

สาเหตุและปัญหา

1. มีรายได้จากนักท่องเที่ยวลดลง เนื่องจากค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยว และระยะเวลาใน
การท่องเที่ยวลดลง อันเป็นผลมาจากจำนวนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากประเทศจีน โดยในช่วงเวลา

ดังกล่าวสภาพเศรษฐกิจในประเทศจีน ที่ไม่ค่อยดีนัก ทำให้รายได้ของประชาชนในประเทศลดลง จึงส่งผลต่อการเดินทางมาเที่ยวในประเทศไทย

2. ขาดการจัดการที่เป็นระบบ และไม่มีการจัดทำระบบบัญชีที่เป็นมาตรฐาน สาเหตุมาจากการที่ผู้ประกอบการยังคงขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารธุรกิจที่ถูกต้อง ประกอบกับธุรกิจบริการส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่ทำกันในครัวเรือน จึงทำให้ไม่มีการแยกทำบัญชีระหว่างการใช้จ่ายในการทำธุรกิจกับการใช้จ่ายในครอบครัวออกจากกัน จึงไม่สามารถมองเห็นค่าใช้จ่ายและกำไรที่แท้จริงในการทำธุรกิจได้ ส่งผลให้เมื่อธุรกิจมีปัญหาด้านการเงินผู้ประกอบการกลับมาดูปัญหาดังกล่าวไม่ออก

3. ความเพียงพอของเงินทุนในการประกอบธุรกิจ เนื่องจากธุรกิจส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตัวเองในการทำธุรกิจ และมีสัดส่วนในการกู้ยืมจากสถาบันการเงินน้อยมาก สาเหตุมาจากความยุ่งยากในการกู้ยืม ไม่ว่าจะเป็นหลักประกัน หรือหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน จึงทำให้ผู้ประกอบการเข้าถึงได้ยาก ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จึงเลือกลงทุนด้วยเงินทุนส่วนตัวจึงทำให้เวลาขยายกิจการ หรือปรับปรุงกิจการ มีเงินทุนไม่เพียงพอ จนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ทัน

4. การขาดแนวความคิดใหม่ๆ เนื่องจากการขาดความรู้ในการพัฒนาธุรกิจ ทำให้ธุรกิจบริการกลุ่มนี้ดูซ้ำหลัง และขาดสิ่งใหม่ๆ ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนไปของนักท่องเที่ยวได้ทัน

แนวทางในการแก้ปัญหา

1. ภาครัฐบาลควรเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ และการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้องแก่ผู้ประกอบการ โดยมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อช่วยกำกับดูแล และให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงการจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่ผู้ประกอบการ

2. ในกรณีที่จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวลดลง ผู้ประกอบการควรหันมาให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาใช้บริการในท้องถิ่น เช่น นักเรียนที่ ต้องการที่พักในการทำกิจกรรม และประชาชนในพื้นที่ที่ต้องการพักผ่อนในช่วงสุดสัปดาห์ ผู้ประกอบการอาจจูงใจกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวโดยการจัดโปรโมชั่น เช่น ให้ส่วนลดหากเป็นนักเรียน/นักศึกษา เป็นต้น

กลุ่มผลิต

สาเหตุและปัญหา

1. ความต้องการสินค้าลดลง เป็นผลสืบเนื่องจากปริมาณนักท่องเที่ยวที่ลดลง ทำให้สินค้าที่ผลิตภายในพื้นที่ขายไม่ได้ โดยตัวอย่างสินค้าดังกล่าว เช่น สินค้าแปรรูปจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และสัตว์ทะเล ซึ่งโดยปกติสินค้าประเภทนี้จะได้รับความนิยมในการซื้อกลับไปเป็นของฝาก แต่เนื่องด้วยสถานการณ์ที่ผ่านมา มีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงไปมากสินค้าที่เคยได้รับความนิยมจึงขายได้ยาก
2. ไม่มีความสามารถในการแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่' เนื่องจากผู้ประกอบการรายใหญ่มีงบประมาณในการปรับปรุงและพัฒนา รวมทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่มีอำนาจในการต่อรองเกี่ยวกับราคาวัตถุดิบสูงจึงทำให้มีต้นทุนในการผลิตที่ต่ำกว่า ส่งผลให้ผู้ประกอบการรายใหญ่สามารถขายสินค้าในราคาที่ต่ำกว่า และมีรูปผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยกว่า ผู้บริโภคจึงหันไปซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการรายใหญ่แทน
3. การขาดแนวความคิดใหม่ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาสินค้าจึงทำให้ไม่สามารถควบคุมต้นทุนได้เนื่องจากการขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทำให้สินค้าที่ผลิตออกมามีต้นทุนที่สูง และรูปแบบไม่ทันสมัย จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนไปของผู้บริโภคได้

แนวทางในการแก้ปัญหา

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ SMEs ต้องเข้ามาช่วยเหลือโดยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับการผลิต และให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมไปถึงการวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาการผลิตให้สามารถควบคุมต้นทุนได้
2. ผู้ประกอบการต้องมีการผลิตสินค้าที่มีประสิทธิภาพ และต้องเรียนรู้ หาข้อมูลเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์อยู่เสมอเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้ได้ โดยความรู้ต่างๆอาจมาจากการอบรมต่างๆที่ภาครัฐและภาคเอกชนจัดให้ หรือบางครั้งทางผู้ประกอบการเองอาจต้องมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ หรือจ้างนักวิจัยให้เข้ามาช่วยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

กลุ่มค้าปลีก – ค้าส่ง

สาเหตุและปัญหา

1. ปริมาณการซื้อสินค้าจากจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง เนื่องจากช่วงปีที่ผ่านมานักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวลดน้อยลง ทำให้สินค้าตามร้านค้าปลีก - ค้าส่งที่เคยได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีนขายสินค้าได้น้อย
2. ปริมาณการซื้อสินค้าจากแรงงานต่างด้าวที่ถือเป็นลูกค้ากลุ่มใหญ่ที่สุดมีจำนวนลดลง เพราะรัฐบาลมีการบังคับใช้กฎหมายการจ้างงานแรงงานต่างด้าวที่เข้มงวดขึ้น ซึ่งแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่ดังกล่าวไม่ได้ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องจึงถูกส่งกลับประเทศ ทำให้ยอดขายสินค้าลดลงตามไปด้วย
3. การขาดแนวความคิดใหม่ๆ ในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของช่องทางการจัดจำหน่าย และวิธีการชำระเงิน เพราะในปัจจุบันร้านค้าปลีก-ค้าส่งในท้องถิ่นยังมีหน้าร้านและรับชำระเงินด้วยเงินสด ซึ่งในบางครั้งผู้บริโภคอาจไม่สะดวกในการชำระด้วยเงินสดเท่าไรนัก

แนวทางในการแก้ปัญหา

1. เปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายจากแรงงานต่างด้าวและนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเป็นคนในพื้นที่ และปรับเปลี่ยนสินค้าให้เข้ากับคนในพื้นที่แทน โดยสินค้าที่เสนอขายอาจเป็นสินค้าจำเป็นต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. เพิ่มการขายสินค้าชนิดอื่นเข้าไปเพื่อเรียกลูกค้าและเพิ่มยอดขายให้มากขึ้น โดยจากการลงพื้นที่พบว่าบางร้านเริ่มปรับเปลี่ยนสินค้าให้เข้ากับคนในชุมชนมากขึ้นแต่ยังมีอีกหลายร้านที่ยังคงขายสินค้าแบบเดิม ดังนั้นหากอยากเพิ่มยอดขายจะต้องเพิ่มความแปลกใหม่ให้ลูกค้าบ้าง
3. เปลี่ยนช่องทางการขายและการชำระเงิน เพราะในปัจจุบันลูกค้าต้องการความสะดวกในการซื้อ และมีเทคโนโลยีมากมายเข้ามาช่วยอย่าง เช่น ช่องทางออนไลน์ในการชำระเงิน ซึ่งถือว่ามีส่วนสำคัญทางผู้ประกอบการค้าปลีก - ค้าส่ง ควรศึกษาวิธีการเปลี่ยนช่องทางดังกล่าว โดยการเข้าไปคุยกับธนาคารต่างๆ และปรับเปลี่ยนช่องทางการชำระเงินให้สะดวกขึ้น ส่วนทางด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอาจ

เพิ่มการขายออนไลน์เข้ามา โดยช่องทางนี้แทบไม่มีค่าใช้จ่ายในการโฆษณาเลย แต่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 เสนอแนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

จากการวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุ รวมถึงการวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาแล้ว ทำให้สามารถเสนอแนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังต่อไปนี้

1. ต้องเรียนรู้จากงานวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ภายใต้อสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และเปลี่ยนแปลง อยู่เสมอ ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ต้องมีการพัฒนาความรู้ และเพิ่มพูนทักษะในการบริหารจัดการ ภายใต้อการเปลี่ยนแปลง เช่น ความรู้เรื่องเกี่ยวกับมาตรฐานการทำบัญชี และการจัดการการออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการ

2. พยายามหาตลาดใหม่ อย่างตลาดในท้องถิ่น หรือตลาดในประเทศต่างๆ แทนตลาดเดิม เพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น เช่น กลุ่มตลาดเฉพาะ (niche market) โดยการออกแบบสินค้าหรือบริการที่ตอบสนองกลุ่มนั้นโดยตรง

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผลการดำเนินงานของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้ง 3 ประเภท มีผลการดำเนินงานอยู่ในช่วงที่มีความเสี่ยงในการล้มละลาย (Distress zone) ยกเว้นกลุ่มค้าปลีก – ค้าส่ง ที่มีการฟื้นตัวเล็กน้อยในช่วงที่ผ่านมา อีกทั้งธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังต้องเผชิญกับสถานะที่ไม่ค่อยดี เช่น รูปแบบบัญชีที่ไม่เป็นระบบ การบริหารจัดการที่ไร้ประสิทธิภาพ ปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงิน และการเข้าสู่ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและพยายามปรับปรุงตลาดใหม่ ๆ เพื่อปรับแนวทางในการดำเนินธุรกิจ

อภิปรายผล

1. เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงในการล้มละลายของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากผลการศึกษาพบว่า ธุรกิจ SMEs ในพื้นที่ดังกล่าวมีความเสี่ยงในการล้มละลายสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มธุรกิจบริการ ซึ่งประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานประจำปีของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2559) ที่กล่าวว่า การจัดตั้งกิจการใหม่ในระดับประเทศมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น 8.9 % ขณะที่การยกเลิกกิจการกลับมีอัตราเพิ่มสูงถึง 42.1 % ในระยะเวลา 3 ไตรมาสแรกของปี 2559 เทียบกับปีก่อนหน้า

2. เพื่อศึกษาสาเหตุ และปัญหาการประกอบการในปัจจุบันของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการสัมภาษณ์พบว่าสาเหตุและปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพื้นที่จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ คือยอดขายสินค้าหรือบริการลดลง และการขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมในประเทศไทย (Chittithaworn C. et.al., 2010) กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจขนาด กลางและขนาดย่อม ได้แก่ ความต้องการของลูกค้าและตลาด, วิธีการดำเนินธุรกิจ, ทรัพยากรและการเงิน และสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นหากเราขาดความรู้ด้าน การบริหารจัดการ ก็ไม่สามารถทำให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จได้

3. เพื่อเสนอแนวทางการปรับตัวทางธุรกิจของ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องมีการพัฒนาความรู้ และทักษะในการบริหาร จัดการ และพยายามหาตลาดใหม่ที่อยู่ในท้องถิ่น หรือตลาดต่างประเทศ เพื่อสร้างโอกาสในการขยายกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการอยู่รอดและการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมในภาคตะวันตกของประเทศไทย (Ratanapongpinyo, 2017) ที่กล่าวว่า ต้องมีการพัฒนาความรู้และ ทักษะของผู้ประกอบการเพื่อให้ธุรกิจดังกล่าวสามารถอยู่รอดและพัฒนาได้ โดย 1. ให้การศึกษาในการ เตรียมระบบบัญชี และเอกสารที่จำเป็น 2. มีการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนวัตกรรม และการ ประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางธุรกิจ 3. ส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้สามารถสร้าง อำนาจการต่อรองทางการตลาด และการถ่ายทอดความรู้

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

รัฐบาลควรมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อปรับแนวทางในการดำเนินธุรกิจปัจจุบัน ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตลาดใหม่ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในท้องถิ่นไม่ควรพึ่งพาภาครัฐเพียงอย่างเดียว แต่ต้องพยายาม ที่จะพัฒนาเส้นทางสู่ความก้าวหน้าของตนเองโดยกำหนดกลยุทธ์ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการ บริหาร จัดการเพื่อเข้าถึงตลาดใหม่เพื่อเพิ่มรายได้ และขยายฐานลูกค้าของตนให้เพิ่มมากขึ้น

ในส่วนของการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มการศึกษาแนวทางในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลที่ เหมาะสมต่อการเติบโตของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และอีก

ประการหนึ่ง คือการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างและรักษาเอกลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ SMEs เพื่อรักษาผลิตภัณฑ์
ในท้องถิ่นของตนเอาไว้ให้อยู่ได้ในระยะยาว และประการสุดท้ายคือการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริม SMEs ที่
กำลังจะเกิดขึ้น หรือพัฒนา SMEs ที่มีอยู่แล้วให้เป็นธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

บรรณานุกรม

- ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2557. รายงานผลสำรวจการเข้าถึงบริการทางการเงินภาคครัวเรือน ปี 2556. ค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/Highlights/FSMP2/FinancialAccessSurveyOfThaiHouseholds_2013.pdf
- สุรชัย จันทร์จรัส, 2558. “การทำนายความล้มเหลวของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 7, 14: 173 - 181
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2558. สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจของ SMEs ปี 2558. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2559. จำนวน SMEs ไทยในปี 2559 (ข้อมูลรายไตรมาส). กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2559. ภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ค้นจาก <http://www.fti.or.th/2016/thai/ftiindustryclub.aspx>
- สันติ กิระนันท์, 2546. พื้นฐานการเงิน: หลักการ เหตุผล แนวคิด และการวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: บริษัทเฟื่องฟ้าพรินต์ติ้ง จำกัด.
- ศิริประภา ศรีวิโรจน์ และลักขณา ลุสวัสดิ์, 2559. “ธุรกิจ SMEs ของไทยกับความเสี่ยงด้านต้นทุนในยุคการค้าเสรีอาเซียน” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 6, 1: 1 – 20
- Altman E. I, 1968. “Financial Ratios: Discriminant Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy” **Journal of Finance** 23, 4: 589-609.
- Altman E. I, 1993. **Corporate Financial Distress and Bankruptcy**, 2nd ed. Canada: John Willey & Sons.
- Altman E. I, Sabato G., 2007. “Modelling Credit Risk for SMEs: Evidence from the U.S. Market” **Journal compilation 2007 Accounting Foundation, The University of Sydney** 43, 3: 332 - 356
- Chittithaworn C. et. al., 2010. “Factors Affecting Business Success of Small and Medium Enterprises (SMEs) in Thailand” **Asian Social Science** 7, 5: 180 - 190

- Kraus S. et. al., 2012. "Entrepreneurial Orientation and Performance of SMEs: A Quantitative Study from the Netherlands" **Journal of Management Science** 6: 161 – 182
- Machek O., 2014. "Long – term Predictive Ability of Bankruptcy Models in The Czech Republic: Evidence from 2007 – 2012" **Central European Business Review** 3, 2: 14 – 17.
- Muminovic S., 2013. "Revaluation and Altman's Z-score-the Case of the Serbian Capital Market" **International Journal of Finance and Accounting** 25, 2: 13-18.
- Yasser R. Q., Mammun A. A., 2015 "Corporate Failure Prediction of Public Listed Companies in Malaysia" **Russian Federation European Researcher** 91, 2: 114 - 126

ภาคผนวก ก

ประวัติผู้วิจัย

ผู้วิจัย

ชื่อ อาจารย์ ธิดาทิพย์ ปานโรจน์

ที่อยู่: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา อำเภอสทิงพระ จังหวัดเพชรบุรี 76120

การศึกษา

บธ.ม. (การเงิน) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2558)

ศศ.บ. (การจัดการธุรกิจทั่วไป) เกียรตินิยมอันดับ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร (2554)

1. ประสบการณ์ และหน้าที่ปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร (พ.ศ. 2554 – ปัจจุบัน)

2. ประวัติงานวิจัย

2.1 บทความวิจัยในวารสารทางวิชาการ

Tidathip Panrod. (2017) “Bankruptcy Risk Analysis using Financial Ratios for Company of Property Development sector in the Stock Exchange of Thailand”, **Silpakorn University Journal of Social Sciences, Humanities, and Arts** 17, 1 (January-April).

Tidathip Panrod (2018) Performance Evaluation of Commercial Banks in Thailand by using CAMEL Model, **Silpakorn University Journal of Social Science, Humanities and Arts** 18, 1 (January-April) pp. 171-188.

Tidathip Panrod (2018) Causes and Effects of Educational Innovation in Thailand Public University, **The International Journal of the Computer, the Internet and Management (IJCIM)** 23, 3 (September – December 2018)

2.2 Proceedings

Tidathip Panrod (2018) Determinant factors affecting Bank Sector Index Movement in SET, 25th EBES Conference - Berlin, Germany, 23 – 25 May 2018

Tidathip Panrod (2018) Bankruptcy risk Analysis using Financial Ratios for Small and Medium Enterprises (SMEs) Performance in Prachuap Khiri Khan, Thailand, 24th EBES Conference - Bangkok, Thailand, 10 - 12 January 2018

Tidathip Panrod (2017) Using Altman's EM-Score Model to Analyze Bankruptcy: A Case Study of Agribusiness Sector in the Stock Exchange of Thailand, International Conference on Economics & Management Innovations, Bangkok, Thailand, 15-16 July 2017, pp. 94-96.

Tidathip Panrod. (2017) "Evaluating Performance of Commercial Banks in Thailand by Camel Model" Proceeding in 21st EBES Conference – Budapest, 12-14 Jan. 2017, Budapest University of Technology and Economics (BME), Department of Finance in Budapest, Hungary.

Tidathip Panrod. (2015) "Customer Insight Study of the Gen - Y Thai tourists at Amphawa, Thailand", In Proceeding of an International conferences on Developing Tourism Resources in the Mekong Delta Sub – region, 265-273. Ho Chi Minh City, Vietnam, May 29-30, 2015.

ธิดาทิพย์ ปานโรจน์, ธนินทร์รัฐ รัตนพงษ์ภิญโญ (2556) "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร" ในรายงานการประชุมระดับชาติ ด้านธุรกิจและเศรษฐกิจ ครั้งที่ 6, 25-33. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 16 กุมภาพันธ์ 2556. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.